

27.3.2008

Dnro R 09/8

Jussi Halla-aho
Armfeltintie 18 A 4
00150 Helsinki

1 Esitutkinta 8010/R/013164/09

Helsingin kihlakunnan poliisilaitos on syyteharkintaa varten toimittanut Valtakunnansyyttäjänvirastoon 30.1.2009 esitutkintapöytäkirjan 8010/R/013164/09 liitteineen. Esitutkinnassa on tutkittu, onko Jussi Halla-aho syyllistynyt kiihottamiseen kansanryhmää vastaan Helsingissä 25.10.2004 - 8.1.2009.

2 Syyteharkinnan toimittamien Valtakunnansyyttäjänvirastossa

Sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 3 §:n mukaan sanottua lakia sovelletaan Suomessa harjoitettavaan julkaisuja ohjelmatoimintaan. Julkaisutoiminnalla tarkoitetaan julkaisujen ja verkkoviestien toimittamista yleisön saataville. Verkkoviestillä tarkoitetaan puolestaan radioaaltojen, sähköisen viestintäverkon tai muun vastaavan teknisen järjestelyn avulla yleisön saataville toimitettua tietoa, mielipidettä tai muuta viestiä. Sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annettua lakia sovelletaan siten muun ohella tiedotustoimintaan, jossa tietoja toimitetaan yleisön saataville internetin välityksellä.

Sanotun 24 §:n mukaan valtakunnansyyttäjä päättää syytteen nostamisesta julkaistun viestin sisältöön perustuvasta virallisen syytteen alaisesta rikoksesta sekä tällaiseen rikokseen liittyvästä päätoimittajarikkomuksesta. Valtakunnansyyttäjä määrää tällöin myös siitä, kenen on ajettava syytettä. Valtakunnansyyttäjänviraston työjärjestyksen mukaan apulaisvaltakunnansyyttäjä ratkaisee asiat, joissa on kysymys edellä mainitun syyteoikeuden käyttämisestä.

Esitutkintapöytäkirjasta 8010/R/013164/09 ilmenee, että Halla-ahon epäillään syyllistyneen rikoslain 11 luvun 10 §:ssä säädettyyn kiihottamiseen kansanryhmää vastaan toimittamalla yleisön saataville lausuntoja ja muita tiedonantoja internetissä olevalla sivustollaan.

27.3.2008

Dnro R 09/8

Sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä säädetyn lain esitöissä on katsottu, että kiihottaminen kansanryhmää vastaan on tai voi olla julkaistun viestin sisältöön perustuva rikos (HE 54/2002 vp. s. 68 ja Sananvapaustoimikunnan mietintö 1997:3 s. 127). Näin ollen ja kun nyt puheena oleva epäilty rikos perustuu siihen, että rikoslain 11 luvun 10 §:n nojalla rangaistavia lausuntoja ja muita tiedonantoja olisi julkaistu internetissä olevilla kotisivuilla, on syyteharkinta suoritettu Valtakunnansyyttäjänvirastossa sanotun lain tarkoittamassa järjestyksessä.

3 Asiassa saatu selvitys

Tukinnan kohteena on ollut www.halla-aho/scripta -sivustolla julkaistut kirjoitukset ajalla 25.10.2004 - 8.1.2009. Esitutkintapöytäkirjan liitteessä 17 on jäljennös 3.6.2008 julkaistusta kirjoituksesta. Halla-aho on ilmoittanut kirjoittaneensa ja julkaisseensa sanotun kirjoituksen.

Kirjoituksessa esitetään muun muassa seuraavat väittämät: "Profeetta Muhammad oli pedofiili, ja islam on pedofilian pyhittävä uskonto, siis pedofiiliuskonto. Pedofilia on Allahin tahto" ja "ohikulkijoiden ryöstely ja verovaroilla loisiminen on somalien kansallinen, ehkä suorastaan geneettinen erityispiirre". Molemmat lausumat esiintyvät kahdesti nyt puheena olevassa kirjoituksessa.

Kirjoituksessaan Halla-aho perustelee väitteensä seuraavasti. Muhammedia ja islamia koskevan väitteen osalta Halla-aho viittaa siihen, että Muhammad meni naimisiin 6 tai 7 vuotiaan Aisha -nimisen tytön kanssa.

Somaleista koostuvaa kansanryhmää koskevan väitteen osalta Halla-aho viittaa siihen, että tämä ryhmä muodostaa hyvin pienen osan Suomen väestöstä, n. 0,2 prosenttia, mutta tekevät silti n. 12 prosenttia poliisin tietoon tulleista ryöstöistä. Halla-aho myös perustelee väitettään sillä, että vain joka kymmenes Suomessa asuvista somaleista käy työssä. Halla-aho toteaa myös, että kaikki somalit eivät ryöstä tai loisi verovaroilla. Halla-aho ilmoittaa ennen nyt puheena olevan väitteen toistamista, ettei hän käsittele väitteen sisältöä faktana.

Halla-aho vertaa kirjoituksessaan esittämänsä somaleja koskevan väitteen erään sanomalehden pääkirjoituksessa esitettyyn väitteeseen, jossa on käsitelty humalassa tehtyjä henkirikoksia Suomessa. Pääkirjoituksessa oli esitetty arvio, että suomalaisten kansallinen ehkä suorastaan geneettinen erityispiirre oli merkityksellinen tämänkaltaisen rikollisuuden esiintymismäärään Suomessa. Tämä kannanotto oli saatettu Julkisen sanan neuvoston tutkittavaksi. Neuvosto ei ollut ottanut väitettä tutkittavakseen. Halla-aho viittaa kirjoituksessaan

27.3.2008

Dnro R 09/8

erityisesti neuvoston edustajan seuraavaan toteamukseen "Ongelman geneettistä taustaa kirjoittaja ei käsittele faktana vaan esittää siitä oman arvelunsa".

Esitutkinnassa kuultuna Halla-aho on kiistänyt syyllistyneensä mihinkään rikokseen julkaistessaan edellä lainatut väitteet sisältävän kirjoituksensa. Halla-aho on kuulustelussaan huomauttanut, että kirjoituksista kokonaisuutensa tarkasteltaessa käy selvästi ilmi, että hän ei ole esittänyt lainattuja väitteitä tosiasioina eikä edes hänen omina mielipiteinään. Halla-aho on ilmoittanut, että kirjoituksessaan hän on pohtinut, millaiset yleistävät ja loukkaavat lauseet koetaan sopiviksi yleisesti ottaen ja millaisia ei siitä huolimatta, että niille on esitetty perustelut. Somaleja koskeva väite on lisäksi ollut parodia samassa kirjoituksessa lainatusta suomalaisten humalakäyttämistä koskevasta ja sanomalehden julkaisemasta väitteestä, joka ei ollut johtanut esitutkintaan.

4 Sovellettavat rangaistussäännökset

Kiihottaminen kansanryhmää vastaan on säädetty rangaistavaksi rikoslain 11 luvun 10 §:ssä. Säännöksen sisältämän tunnusmerkistön mukaan "joka yleisön keskuuteen levittää lausuntoja tai muita tiedonantoja, joissa uhataan, panetellaan tai solvataan jotakin kansallista, etnistä, rodullista tai uskonnollista ryhmää taikka niihin rinnastettavaa muuta kansanryhmää, on tuomittava kiihottamisesta kansanryhmää vastaan sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi".

Uskonrauhan rikkominen on säädetty rangaistavaksi rikoslain 17 luvun 10 §:ssä. Säännöksen 1-kohdan sisältämän tunnusmerkistön mukaan "joka julkisesti pilkkaa Jumalaa tai loukkaamistarkoituksessa julkisesti herjaa tai häpäisee sitä, mitä uskonnonvapauslaissa tarkoitettu kirkko tai uskonnollinen yhdyskunta muutoin pitää pyhänä ... on tuomittava *uskonrauhan rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi".

5 Sananvapaus

Suomen perustuslain 12 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on sananvapaus. Säännöksen mukaan sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla. Lailla voidaan säätää kuvaohjelmia koskevia lasten suojelemiseksi välttämättömiä rajoituksia.

Sananvapaus on myös turvattu keskeisimmissä Suomea sitovissa kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa. Euroopan neuvoston piirissä hyväksytyssä yleissopimuksessa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien

27.3.2008

Dnro R 09/8

suojaamiseksi (jäljempänä EN:n ihmisoikeussopimus) on sananvapaudesta määrätty 10 artiklassa. Sen mukaan jokaisella on sananvapaus, mikä tarkoittaa vapautta pitää mielipiteitä sekä vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia alueellisista rajoista riippumatta ja viranomaisten siihen puuttumatta. Yhdistyneiden kansakuntien piirissä hyväksytyssä kansalaisyhteiskuntien ja poliittisten oikeuksien koskevassa kansainvälisessä yleissopimuksessa (jäljempänä YK:n ihmisoikeussopimus) on sananvapaudesta säädetty 19 artiklan 2 -kappaleessa. Artiklan mukaan jokaisella on sananvapaus, johon sisältyy vapaus hankkia, vastaanottaa ja levittää kaikenlaisia tietoja ja ajatuksia riippumatta alueellisista rajoista joko suullisesti, kirjallisesti tai painettuna taiteellisessa muodossa tai muulla hänen valitsemallaan tavalla.

5.1 Sananvapauden rajoittaminen

Sananvapaus ei ole rajoittamaton. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on lausunut Suomen perustuslakiin sisältyvien perusoikeuksien rajoittamisedellytyksistä perusoikeusuudistusta koskevassa mietinnössään (PeVM 25/1994 vp. s. 5). Perustuslakivaliokunta on lausunut, että yleisten rajoittamisedellytysten mukaan kullakin perusoikeudella on ydinalue, jonka turvaamaa käyttäytymistä ei saa säätää rangaistavaksi. Näin ollen sananvapaudella on ydinalueensa, johon kuuluvaa toimintaa ei saa säätää rangaistavaksi tai muulla tavalla rajoittaa. Sananvapauden ydinalueeseen kuuluu ainakin valtaosa ns. poliittisesta sananvapaudesta. Toimintaa, jota ei voida pitää sananvapauden ydinalueeseen kuuluvana, saadaan sitä vastoin rajoittaa rajoittamisedellytysten täyttyessä.

Edellä mainituissa ihmisoikeussopimuksissa on määritetty, millä edellytyksin sananvapautta saadaan rajoittaa. Molemmissa sopimuksissa on todettu, että sananvapauden käyttöön liittyy velvollisuuksia ja vastuuta. EN:n ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan 2 kappaleen mukaan oikeutta ajatusten ja mielipiteiden levittämiseen voidaan asettaa sellaisten rajoitusten ja rangaistusten alaiseksi, joista on säädetty laissa ja jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa esimerkiksi yleisen turvallisuuden vuoksi tai epäjärjestyksen ja rikollisuuden estämiseksi. YK:n nyt puheena olevan ihmisoikeussopimuksen 19 artiklan 3 kappaleessa on mainittu vastaavista rajoittamisedellytyksistä. Tämän sopimuksen 20 artiklan 2 kappaleessa on lisäksi määrätty, että kaikki kansallisen, rotu- tai uskonnollisen vihan puoltaminen, joka merkitsee yllytystä syrjintään, vihollisuuksiin tai väkivaltaan, on kiellettävä lailla.

Molemmissa nyt puheena olevissa ihmisoikeussopimuksissa on lisäksi määrätty oikeuksien väärinkäytön kiellosta (EN:n sopimuksen 17 artikla ja YK:n sopimuksen 5 artikla). Näin ollen sopimuksissa turvattu sananvapaus ei oikeuta toimia, joiden tarkoituksena on tehdä tyhjäksi tai pe-

27.3.2008

Dnro R 09/8

rusteettomasti rajoittaa jotain muuta sopimuksissa turvattua oikeutta tai vapautta.

EN ihmisoikeustuomioistuimien on oikeuskäytännössään katsonut, että ns. poliittista puhetta ei saa rajoittaa ilman pakottavia syitä. Ihmisoikeustuomioistuimien on toisaalta huomauttanut, että demokratian kulmakiviin kuuluu suvaitsevuus ja ihmisten tasa-arvo. Tämän vuoksi demokratiassa on välttämätöntä määrätä seuraamuksia tai ryhtyä ennalta estäviin toimenpiteisiin silloin, kun lausumilla yllytettiin suvaitsemattomuuteen perustuvaan vihaan. Vihapuheet, jotka saattavat loukata henkilöitä tai henkilöryhmiä, eivät tuomioistuimen mukaan ansaitse EN ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan suojaa (ks. *Erbakan v. Turkki* 6.7.2006)

6 Asian arviointia

6.1 Profeetta Muhammedia koskeva väite

Jussi Halla-aho on internetissä 3.6.2008 julkaisemassaan kirjoituksessa esittänyt väitteen, jonka sisältö on seuraava:

"Profeetta Muhammad oli pedofiili, ja islam on pedofilian pyhittävä uskonto, siis pedofiiliuskonto. Pedofilia on Allahin tahto"

Halla-aho on kirjoituksessaan todennut, että väitteen sisältämät lauseet todennäköisesti loukkaavat muslimien uskonnollisia tunteita. Halla-aho perustelee väitettään sillä, että Muhammad otti Koraanin mukaan yhdeksi vaimoistaan kuusi vuotiaan tytön ja harjoittanut seksuaalista kanssakäymistä tytön kanssa tämän ollessa yhdeksän vuotta. Halla-aho toteaa, että islamilaisen doktriinin ja muslimien näkemyksen mukaan Koraani on kirjaimellisesti otettava Jumalan sanaa. Hän esittää myös näkemyksen, että Muhammadin kritisointi on Jumalan kritisointiä ja siten pyhäinhäväämistä. Johtopäätöksensä hän toteaa, että Muhammadin pedofiilisyyden ja muslimien sekä Allahin pedofiiliamyönteisyyden voidaan kiistää vain kiistämällä Koraanin kirjaimellinen totuus tai Muhammadin asema Jumalan lähettiläänä, jonka teot ovat Jumalan tahdon mukaisia. Tämän jälkeen Halla-aho toistaa edellä lainatun väitteensä.

Halla-ahon vahvasti yleistävä väite on varsinkin modernin maltillisen islamin kannalta kohtuuton. Väite kohdistuu islamissa pyhinä pidettäviin instituutioihin, profeetta Muhammediin ja Allahiin. Väite on muslimien loukkaava.

Uskonnonvapauslain 2 §:n mukaan uskonnollisella yhdyskunnalla tarkoitetaan sanotussa laissa evankelis-luterilaista kirkkoa, ortodoksisia kirkkokuntia ja sanotun lain 2 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröityä

27.3.2008

Dnro R 09/8

uskonnollista yhdyskuntaa.

Uskonnollisen yhdyskunnan rekisteröimisestä päättää ja uskonnollisten yhdyskuntien rekisteriä pitää Patentti- ja rekisterihallitus. Sanotun viranomaisen ylläpitämään yhdistysrekisteriin on rekisteröity useita islamilaisia uskonnollisia yhdistyksiä. Näin ollen on selvää, että islam on rikoslain 17 luvun 10 §:n 1-kohdassa tarkoitettu uskonnollinen yhdyskunta.

Oikeuskirjallisuuden mukaan uskonrauhan rikkomisessa tarkoitettuna herjaamisena on pidettävä suullista tai kirjallista lausumaa, joka on omiaan halventamaan kohteen arvoa toisten silmissä. Häpäiseminen voidaan toteuttaa hyvin monimuotoisesti (Rikosoikeus. Heinonen, Olavi toim. WSLT 2002 s. 684). Rangaistussäännökseen johtaneissa lain esitöissä (HE 6/1997 vp s. 128) on loukkaus katsottu tehdyksi, kun herjaamisen tai häpäisemisen loukkaavuuden käsittävät myös sellaiset henkilöt, jotka kenties itse eivät pidä herjaamisen tai häpäisemisen kohdetta pyhänä, mutta antavat arvoa toisella tavalla ajattelevien ihmisten vakaumukselle.

Totean, että Koraania on eräiden tietojen mukaan ryhdytty kokoamaan 600 -luvulla. Sitä koskevassa tutkimuksessa on kannatusta saaneet toisistaan eriävät tulkinnat. Huomioon ottaen, mitä lain esitöissä ja oikeuskirjallisuudessa on lausuttu katson, ettei arviointia tutkinnan kohteena olevan väitteen rangaistavuudesta uskonrauhan rikkomisena tai muuna rikoksena ole mahdollista perustaa esimerkiksi siihen, onko Koraanissa kerrottu tapahtumainkulku tosi.

Halla-ahon esittämässä väitteessä ei ole kysymys siitä, että Halla-aho pyrki esittämään vilpittömää kritiikkiä islamin uskoon joskus liitettyjä epäkohtia kohtaan. Esimerkiksi kriittiset näkökohdat tyttöjen ja naisten verraten heikosta asemasta eräissä islamilaisissa maissa nauttivat tyypillisesti sananvapauden suojaa, vaikka ne samalla voivat loukata joidenkin muslimien uskonnollisia tunteita.

Kirjoitus, johon tutkinnan kohteena oleva väite sisältyy, alkaa johdannolla, jossa Halla-aho toteaa valtiosyyttäjän ja Tampereen käräjäoikeuden kantana olevan, että profeetta Muhammadin loukkaaminen "on laitonta koska Muhammad on muslimeille pyhä". Halla-aho viittaa tältä osin Tampereen käräjäoikeuden antamaan tuomioon 30.5.2008 nro 2790. Kirjoituksessaan Halla-aho ei mitenkään tuo esiin, että sanotussa tuomiossa vastaajille luettiin syyksi uskonrauhan rikkominen, koska he olivat laatineet ja toimittaneet internetissä yleisön saataville kaksi sivustoa, jossa Allahia tai profeetta Muhammadia kuvaavia hahmoja esitettiin sekaantumassa eläimiin. Halla-aho on siten kirjoituksessaan tuonut esiin tosiseikkoja varsin

27.3.2008

Dnro R 09/8

valikoivalla tavalla.

Tutkinnan kohteena oleva väite on sanamuodoltaan selkeä ja se esitetään korostetulla kirjoitustyyllillä. Halla-aho toteaa itse, että sen sisältö loukkaa muslimin uskonnollisia tunteja. Halla-aho toistaa väitteensä vielä kirjoituksensa puolivälissä. Katson, että väite tosiasiallisesti ilmentää sellaista loukkaamistarkoitusta, jota rikoslain 17 luvun 10 §:n 1-kohdassa edellytetään.

Lausuma, jota riidattomasti on julkaistu, täyttää rikoslain 17 luvun 10 §:n 1-kohdassa säädetyn tunnusmerkistön. Halla-aho on todennäköisin syin syyllistynyt uskonrauhan rikkomiseen.

6.2 Somaleja koskeva lausuma

Halla-aho on internetissä 3.6.2008 julkaisemassaan kirjoituksessa myös esittänyt seuraavan väitteen:

"Ohikulkijoiden ryöstely ja verovaroilla loisiminen on somalien kansallinen, ehkä suorastaan geneettinen erityispiirre".

Halla-aho on kysymyksessä olevassa kirjoituksessa sinänsä todennut, etteivät kaikki somalit ryöstä tai loisi verovaroilla ja ettei hän käsittele edellä tarkoitetun väitteen sisältöä faktana. Toisaalta lausuma on sanamuodoltaan selkeä ja se esitetään korostetusti tummennetuilla kirjaimilla. Lausuman asiasisältö ei muutu, vaikka sitä arvioidaan kirjoituksen muodostamaa kokonaisuutta vastaan.

Lausuma, joka mukaan ryöstely ja verovaroilla loisiminen on somalien kansallinen tai geneettinen erityispiirre, sisältää näkemykseni mukaan asiallisesti ottaen väitteen kysymyksessä olevaan ryhmään kuuluvien ihmisten luonteenomaisesta ala-arvoisuudesta muihin ihmisiin nähden.

Lausumallaan Halla-aho asiallisesti väittää, että kysymyksessä olevaan ryhmään kuuluvilla ihmisillä on ominaispiirre, joka ennalta määrätysti johtaa heidän kohdallaan yleiseen rikollisuuteen ja verovaroilla loisimiseen. Halla-ahon syrjivä ja vahvasti yleistävä väite on sanottua ihmisryhmää solvaava ja panetteleva, koska siinä kerrotuin tavoin kuvataan kokonaiseen kansanryhmään kuuluvat ihmiset rikollisina ja yhteiskunnan loisina. Lausunto loukkaa näiden ihmisten ihmisarvoa.

Lausuma, jota riidattomasti on levitetty yleisön keskuuteen, täyttää rikoslain 11 luvun 10 §:ssä säädetyn tunnusmerkistön. Halla-aho on todennäköisin syin syyllistynyt kiihottamiseen kansanryhmää vastaan

27.3.2008

Dnro R 09/8

7 Syyteharkinnan lopputulos

Edellä sanotun vuoksi olen tänään erillisestä haastehakemuksesta ilmenevin tavoin saattanut vireille Helsingin käräjäoikeudessa syytteen Jussi Halla-aho vastaan uskonrauhan rikkomisesta ja kiihottamisesta kansanryhmää vastaan Helsingissä 3.6.2008. Haastehakemus sisältää vaatimuksen sisällöltään lainvastaisen verkkoviestin poistamisesta yleisön saatavilta ja hävittämisestä.

Kihlakunnansyyttäjä Simo Kolehmainen on määrätty ajamaan syytettä Helsingin käräjäoikeudessa.

Apulaisvaltakunnansyyttäjä

Jorma Kalske

Valtionsyyttäjä

Jarmo Rautakoski